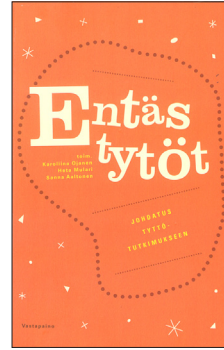

Aga tüdrukud? Sissejuhatus tüdrukute uurimisse

Entäs tytöt. Johdatus tyttötutkimukseen. Toimetanud Karoliina Ojanen, Heta Mulari & Sanna Aaltonen. Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura. Julkaisuja 113. Osuuskunta Vastapaino, Tampere 2011, 320 lk.

Soome soouurijate tugevad ja selgepiirilised traditsioonid on mõjutanud folkloriste, kirjandus- ja kasvatusteadlasi, sotsiolooge, psühholooge, sotsiaalanthropolooge jt juba 1990. aastate algusest tüdrukutekultuuriga tegelema. Minu enda raamaturiiulis on 1992. aastal ilmunud Sari Näre ja Jaana Lähtenmaa toimetatud *Letit liehumaan. Tyttökultuuri murroksessa* (Patsid lehvimas. Tüdrukute kultuur murrangus), mis on ilmselt esimene Soomes ilmunud nii laia käsitlusega ainult tüdrukutele keskendunud artiklikogumik. Ainsa folkloristina on selles kogumikus esindatud Ulla Lipponen, kelle artikkel käsitleb armastuse teemat tüdrukute salmikutes. Muidu on seal aga väga huvitavaid käsitlusi tüdrukute maailmapildist, seksuaalsusest nii päriselus kui kirjanduses, sõbrustunnetest, kangelase kujutelmadest, fännikultuurist, kleptomaaniast jpm. Olen oma töödes selle kogumiku artiklitele korduvalt viidanud ja pean seda väga heaks, sisukaks ja vajalikuks igale noorte- ja eriti tüdrukutekultuuri uurijale.

Soomes lehvisevad aga patsid tuules aina edasi, tulid aina uued uurimused ning 2006. aastal asutati soome rahvuslik tüdrukute uurimise võrgustik, mis koondas paljusid tüdrukutest huvitatud teadlasi. See ühendus sai osaks suurest Soome noorsoo uurimise võrgustikust, mille juba 113. trükisena *Entäs tytöt* väljaannet esitletakse. See kogumik märgib omamoodi vaheetappi, mis võtab kokku peaaegu kakskümmend aastat kestnud tüdrukutekultuuri uurimise Soomes.

Loomisest alates on võrgustik olnud aktiivne, raamatu eessõnaski on öeldud, et võrgustiku toimimise tulemusena on osaletud paneelide ja töörühmadega mitmetel teadusseminaridel ja -konverentsidel: 2006. ja 2007. aastal naisuurimise konverentsil, 2011. aastal Põhjamaade noorte uurimise sümposiumil. 2008. aasta kevadel organiseeriti aga eraldi tüdrukute uurimise päevad “Entäs tytöt”, mis andiski nime siin esitletavale raamatule.

Kogumik, mis on ühtlasi mõeldud sissejuhatavaks õpikuks-antoloogiaks Soome tüdrukutekultuuri uurimisse, sisaldab kaheteistkümne autori üheksa artiklit, mis võtavad kokku seni Soomes tehtud uurijate tööd ja tulemused selles valdkonnas. Karoliina Ojaneni sissejuhatav artikkel Soome tüdrukute uurimise ajaloost ning selle raames toimunud aruteludest läheneb teemale meetoodiliselt, alustades mõistete, ainese ning teemade selgitusest ja erinevate uurimismetoodikate rakendamisest. Karoliina Ojanen tõdeb, et tavaliselt on nii tüdrukute kui ka laste ja noorte positsioon olla valitseva kultuuri (s.o siis mees- ja naiskultuuri) suhtes marginaalne. Tüdrukutekultuuri uurimine võib teha nähtavaks erilisi praktikaid, mis rõhutavad ja valgustavad valitseva kultuuri ehitust ja käsitlusi. Tüdrukute uurimine avab mitmeti huvitavaid elemente

nii tänapäeva kultuurist kui ka ajaloost. Tegelikult püüab kogu raamat rõhutada seda, et feministlik tüdrukute uurimine on selles valguses üha tähtsam.

Raamatu ülejäänud kaheksas artiklis on keskendutud mingile tüdrukute uurimises olulisele teemale erinevatest vaatenurkadest. Näiteks nelja autori – Anna Anttila, Karoliina Ojaneni, Helena Saarikoski ja Senni Timoneni koos kirjutatud artikkel “Tüdrukute jutud” võtab omal moel kokku varasemad tüdrukutekultuuri folkloristlikule uurimisele pühendatud tööd, tuues esile tüdrukute toiminguid erinevates olukordades ja ruumides ning kogemusmaailmades. Siin on ära toodud nii Leea Virtase aastail 1960–1970 tehtud tüdrukute ja poiste õuemängude võrdlust käsitleva uurimuse tulemused kui Ulla Lipponeni 1980.–1990. aastate soouurimuslikud käsitlused laste plaksutusmängudest, samuti Anna Anttila uurimused tüdrukute armastuse ennustustest, Helena Saarikoski käsitlused tüdrukute fännikultuurist, Karoliina Ojaneni uurimus tüdrukute kultuurist ratsutamise ja hobutalli kontekstis ning palju muudki.

Peale folkloristide on raamatus sõna saanud mitmed naisuurimusele pühendunud sotsiaalteadlased, pedagoog, kirjandusteadlane ja ajalooürija. Nende poolt on käsitlemist leidnud niisugused teemad nagu tüdrukud ja maine, tüdrukute kirjandus, minevikukäsitlused tüdrukutest, tüdrukuteuurimuse vaatenurgad nende kehalisest käsitlusest, tüdrukud ja meedia, kool tüdrukuteuurimuses ja muudki asjakohast. Igatahes on põhjust raamatut kiita, sest kõik siin esitatud käsitlused on samavõrra sisutihedad kui ülevaatlilikud.

Lugedes seda õpikuna esitletud raamatut tekib paratamatult tahtmine tõmmata koduseid paralleele, aga tundub, et meil on asjad siiski veidi teisiti. Esiteks on kitsalt soospekti uurimine Eestis vähem populaarne ja muidugi ka Soomest tunduvalt hilisem nähtus. Teiseks, jättes praegu kõrvale soospekti, ei ole meil siin välja kujunenud niisugust eri valdkondade teadlasi ühendavat interdistsiplinaarset noortekultuuri uurivat võrgustikku, sest tundub, et iga ürija ja teema nokitseb omaette. Ometi ei saa ka ju nentida, nagu poleks sellel alal midagi tehtud. Näiteks Tartu Ülikooli ühiskonnateadlased uurivad noorte sotsiaalsuhtluse internetis, Tallinna Ülikooli ja Eesti Kirjandusmuuseumi keeleteadlased ja folkloristid noorte keelekasutust ja jutupärimust. Noorte subkultuuride uurimist juhib Tallinna Ülikooli sotsioloogia professor Airi-Alina Allaste jne. On ju olemas ka Eestis 2001. aastal loodud kõlava nimega, aga siiski kitsalt eeskätt noortele endile suunatud MTÜ Eesti Noorsoo Instituut (ENI), mis on oma internetilehele (<http://www.eni.ee/>) koondanud igasugust teavet noortega tehtud uuringutest ja projektidest (tööhõive, haridus, õppimisvõimalused, vaba aja veetmine, alkoholi jt sõltuvusainete probleemid jms).

Eda Kalmre